

LLEVANT

DECENARI CATOLIC MALLORQUI

Any XV Núm 518
ARTA 10 de Gener de 1931

DEU I PATRIA

PREUS
Artà i comarca, un any 4 ptes.
A fora id 6 »
Extranger id 10 »

Don Joan Garcias Sard

A P O T E C A R I

Ha mort a la vila d'Artá, als 84 anys
haguent rebut els Sants Sagraments

A. C. S.

Els qui el ploreu, esposa Catalina Font, fill, Llorenç gendre, Rafel Blanes Sancho, nets i demés familia i la Redacció de Llevant al fer a sebrer als seus amics i coneguts tan dolorosa pèrdua, els preguen el tenguin present en llurs oracions.

L'Excm Sr. Arquebisbe ha concedit indulgències en la forma de costum.

UNA SOLUCIÓ INTERINA

Sembla que ara el nostre Magnífic Ajuntament se troba en situació de cercar un nou local per les Escoles de nins ja que el propietari de la casa que avui ocupen la necessita per ell. Es un dels inconvenients de les situacions precàries, bé, que no és necessari que ens planyem massa de que tal cosa passi, ja que els locals que actualment ocupen les Escoles no tant sols són deficients sino que són tot el contrari del que tothom entén al pronunciar la paraula *escola* a qualsevol poblet del món modern.

La solució que sembla prendrà el nostre Magnífic Ajuntament és d'habilitar uns pavellons tomant les cases que envolten la Sala i que són de la propietat del poble. Totes les persones que concixen aquell soiar saben que sols es podrà tractar d'una solució interina, ja que una escola moderna a n'aquell lloc requereix tota l'illa, al manco. Les coses fetes a mitges solen costar doble; però si prescindim d'aquest aspecte econòmic que sembla no interessar de moment als nostres administradors interins, creim que sempre

chi gonyarà, sobretot si s'encarrega la construcció a alguna de les moltes persones intel·ligents que corren per Mallorca dedicades a n'aquests assumptes. Es llàstima al mig de tot, que el nostre Ajuntament, possiblement travat pel seu caràcter interí no es resolgui a emprendre de cop la construcció de la graduada que reclama l'educació de la nostra joventut escolar. Respectam però, la seva delicadesa de voler deixar envestir una obra gran com serà la de les Escoles, a un Ajuntament elegit per la voluntat popular.

Afavoriu sempre als anunciants de
LLEVANT

LA DOCTRINA DE L'ESPASA

Ara, tots els diaris venen plens del que s'ha anomenat la qüestió índica, i un dels noms que més es llegeixen és indubtablement el de Gandhi, el gran polític nacionalista hindú. Fa uns set anys LLEVANT va presentar als seus llegidors aquesta figura admirable del nostre temps, possiblement el polític més interessant que avui viu en el món. No hi ha res més allunyat dels polítics europeus, orbes a causa de l'ambient materialista que respiren, que aquest home auster, que convençut del poder immens de la força ideal, de la força de l'ànima, posat al davant d'un poble desarmat fa trontollar el poder immens de l'Imperi Britànic. Creim que els nostres llegidors trobaran un gran plaer en conèixer de prop el modo de pensar de Gandhi, i per això reproduïm avui un dels seus articles que encara que escrit fa deu anys serva una viva actualitat

Es gairebé impossible, imaginar-se a la nostra època en la qual la força brutal es mestre, i senyora, que ningú pugui refusar la llei de la supremàcia de la força brutal. Així, jo reb cartes anònimes on m'aconcel·len que no travi la marxa de la no cooperació inclos en el cas de que esclatés la violència popular. N'hi ha que venen a veurem i presumint que jo preperar en secret una acció violenta, me pregunten quant arribarà, el felicitant instant de declarar obertament la violència. M'asseguren que els anglesos no plegaran mai sino és davant la violència, franca, o secreta. D'altres n'hi ha que me prenen per l'home més esburbat de la Índia perquè els hi sembla que mai dic la meua intenció veritable, i no tenen ni la més petita ombra de dubte de que cregui en la violència com la major part de la nostra gent.

Suposat que la doctrina de l'espasa té tanta importància per a la major part de l'humanitat, que l'èxit de la No-cooperació està subjecta a la total absència de violència mentre el moviment duri, i que la meua manera de veure aquesta qüestió afecta la conducta de molta gent, crec convenient explicar-lo tot lo clarament que pugui i sàpiga.

En veritat, he de començar per dir que jo crec que si fos absolutament necessari triar entre la covardia i la violència jo aconsellaria la violència. Per exemple, quant el meu fill major em va demanar quina fora estava la seva obligació en el cas d'haver-se trobat amb mi, l'any 1908, quant jo vaig ésser víctima d'un atentat, si el seu deure fos estat fugir i deixar-me matar o pel contrari defensar-me fins i tot si hagués estat presis exercir la violència jo li vaig contestar que la seva obligació era defensar-me fins i tot en el cas d'usar de medis violents.

Per això és que jo pens que els qui creuen en la violència comensin per aprendre el maneig de les armes. Més encare, m'estimaria més que la Índia s'armés per a defensar el seu honor avans de veure-la cobardament reduïda a ésser el testimoni impotent de la seva deshora.

Però, he d'afegir que jo crec fermíssimament que la no-violència és infinitament superior a la violència: perdonar és més baronivol que no castigar. El perdó és el broquer del soldat. Però, abstenir-se, no és perdonar sino i solsament quan hi ha possibilitat de castigar. No es pot dir que la rata perdoni an'el moix quant es deixa menjar per ell. Jo comprenc, per tant, el sentiment dels qui demanen el càstic del general Dyer i els seus semblants. Si poguéssin l'escorterarien; però, jo no crec que la Índia sigui un poble impotent; ni jo em puc creure a mi mateix una creatura impotent; l'únic que jo cerc és emprar útilment les forces de la nació i les meves.

Que ningú s'assusti de les meves paraules! La força no depen de la capacitat física; deriva d'una voluntat indomptable. Un zulú qualsevol, si sols consideram la seva força corporal és un adversari més que perillós per un anglés ordinari. I amb tot, veim fugir el zulú davant un joveçà anglés perquè té por del seu revólver o del revólver d'aquells que el fan servir per ell. Tem le mort, i malgrat la vigoria del seu cos té els nervis mal trempats. Els que habitam la Índia ens podrien donar compte, un moment donat, que és inútil que 100.000 anglesos cerquin as-ustar 300 milions d'éssers humans. Un pardó net i clar, fore el reconeixement clar i net de la nostra força. Un perdó il·luminat faria pujar dins nostres una onada formidable de força que faria impossible que un Dyer o un Johnson poguessin acumular ultratges damunt el nostre desventurat país. Hi ha grans avantatges per a la Índia si fa renúncia el dret que té de castigar. Tenim moltes coses molt millors, per fer, tenim una missió més noble per a predicar a n'el món.

Jo no som un visionari. Pretenc ser un idealista pràctic. El culte de la No-violència no és únicament, per els *Rishis* (savis) i els sants. La No-violència és la llei de l'especie humana com la violència és la llei de la bèstia. L'esperit està adormit en l'animal i aquest no coneix altre llei que la força física. La dignitat de l'home reclama d'ell obediència a una llei superior: al poder de l'esperit.

Em permet, doncs, de presentar a la Índia l'antiga llei del sacrifici de si

mateix. Perque la *Satyagraha* (no acceptació de la injustícia), i els seus brollims: la No-cooperació i la Resistència civil no són res més que noms novells per a la llei del Sofriment. Els *Rishis* que al mig de la violència descobriren la llei de la No-violència foren gens més grans que Newton, guerrers més poderosos que Wellington. Els mateixos s'havien servit de les armes i n'aven comprés la seva perfecta inutilitat i ensenyaren a un món fatigat que la salvació no es trobava dins la violència sino al contrari en la No-violència.

La No-violència sota la seva forma dinàmica vol dir sofriment conscient. Això no vol dir, però que ens tinguem de sotmetre humilment a la voluntat de qui fa el mal, sino que tota la nostra ànima sencera ha de resistir la voluntat de tirà. Un sol individu que obte segons aquesta llei fonamental pot desafiar el poder sencer d'un imperi injust per tal de defensar el seu honor, la seva religió i la seva ànima, i produir més tard la caiguda d'aquest imperi o la seva regeneració.

Per això jo no deman que la Índia practiqui la No-violència a causa de la seva debilitat. Jo vull que practiqui la no-violència quant ella es senti conscient de la seva força i del seu poder. La Índia no té cap necessitat de conèixer el maneig de les armes per poder fer se compte de la seva força. Sembla que en tenim necessitat perque per aix que sols som una massa de carn. Jo vull que la Índia reconegui que ella té una ànima que no pot deparar i que pot triomfar de totes les feb eses materials i plantar cara a la coalició material del món sencer... Però, com jo som un home pràctic no puc esperar l'instant en que la Índia reconegui la possibilitat pràctica de la vida espiritual en el terreny polític. La Índia se considera impotent i paralitzada davant els canons, els tancs i els aeroplans dels anglesos; i ella adopta la No-cooperació perque es sent debilitat. Això, amb tot, podrà servir per el mateix fi si una gentada suficient pot posar en pràctica aquest mètode: la Índia serà alliberada del poder esclafador de la Injustícia britànica.

Hi ha que distingir aquesta No-cooperació del *Sinn Finisme* perque és de tal mena que no podrà mai ésser duita endavant amb la violència. És precís, però que convidi fins a la mateixa escola de la violència a fer l'assaig de la No-cooperació pasífica. Aquest assaig no pot fracassar sino és per causa de la seva debilitat inherent, perque no desperti ardencies a bastament. I aquest serà el moment del perill veritable. Els homes d'ànima superior que no podràn dur més enllà l'humiliació nacional portaran endavant els seus sentiments de co-

lera. Adoptaran la violència. Si no m'equivoc pareixeran sense haver-se'n alliberat ni haver alliberat el seu país de la injustícia. Adoptant la doctrina de l'espasa és possible que la Índia s'emporti una victòria momentània, però ja no serà la Índia allò de que n'estic tan orgullós. Joestic maridat amb la Índia i a ella tot li dec, i tenc una creença absoluta amb la missió que té senyalada damunt el món. La Índia no pot copiar orbament l'Europa. Si la Índia accepta la doctrina de l'espasa haurà arribat per a mi l'hora de la prova. Jo esper que no defalliré. La meua religió desconeix les fronteres geogràfiques. Si la meua amor és viventa depassarà, fins i tot, el meu mateix amor per la Índia. Jo pos la meua vida al servei de la Índia per la religió de la No violència que es troba, em sembla, en les mareixes arrels del hinduisme.

Mentre arriba l'instant jo prec als qui dubtin de no travar la marxa apacible de la No-cooperació, de la lluita que acaba de començar incitant a la violència amb l'idea que jo la desitjo. Odio el secret com un crim. Que és fassi la prova de la no-cooperació i es veurà com jo no he fet la més petita restricció mental.

GANDHI

11 d'agost de 1920

DE CANOSTRA

—De una disposició acertadíssima de l'Alcaldia hem de donar compte als nostres lectors. Se tracta de la prohibició d'anar al cinema sense una persona major dels atlots menors de catorze anys.

Precisament volíem parlar d'aquest mateix assumpte en un dels pròxims nombres, fent-nos eco de les campanyes contra el cinema poc escrupulós que hem vistes damunt alguns periòdics del continent.

Desgraciadament la influència perniciosa del cinema damunt els atlots l'hem haguda d'experimentar a la nostra vila i ja que els pares són tan abandonats amb els propis fills, és l'autoritat la qui ha de vetllar per uns i per altres i si se vol corretgir el mal s'ha de fer complir la llei amb la seguretat del agraïment més d'hora o més tart. Vagi la més coral enhorabona.

—També s'ha repetida l'ordre d'anar els cans enmorralats. Es una llàstima que sempre s'hagi d'esperar a que els cans hagin fet el mal i no comprenen el perquè hi ha d'haver tanta tolerància amb un animal tan molestós. Ens deia un caçador que no comprenia el perquè no havien d'anar

amb morral per dins la vila tota vegada que per cassar i al sortir al camp les ho podien llevar.

—Hem entrat de plè dins les fredors apenes hem tengut sol, dies grisos, nuvolats i amb provatures de brusques. El termòmetre marca 5 i 6 graus que ja basta bé per posar les mans balbes. Les nits són estrellades i els dies tapats, però l'aigua no vé.

—L'aspecte dels sembrats és dolent encara no s'han pogut refer la crema del mes passat. Molts de cereals tenen cuc i han quedat clars. En els arbres també les ha produït mal efecte el mal temps, les taronjes cauen i molts taronjers perden les fulles, a moltes parts els garrovers tenen el fruit cremat i les oliveres també s'han despullades.

—Continua dins la gravetat l'Excm. i Ilm. Sr. Arquebisbe Bisbe de la nostra diòcesi. Demanam a Deu que li concedesqui la salut prest si convé.

—Per a Cap d'any començaren a prestar servei els dos municipals nombrats per l'Ajuntament. L'uni-forme és de pana, amb gorra plana i paraiugua el dia que el cel amenaça.

—Se troba en estat delicat la nineta del Secretari del Ajuntament Sr. Moscardó. Desitjam el seu prompte restabliment.

—Acompanyat del Sr. Rector, Baile i distingides persones d'aquesta vila ha sortit per fer l'entrada i prendre possessori de l'Economat de la Parròquia de Santanyí el nostre dilecte amic Mossen Llorenç Llitas Llitas. Segons les notícies que ens arriben, l'arribada ha estat objecte d'una grandiosa manifestació de simpatia. Feim vots perquè Deu nostre Senyor li doni acert en la cura del seu ramat.

—Calendari catequístic.

La Secció Cataquista del Centre Social de Betlem, de Barcelona, ha tengut l'encert de publicar un "Calendari Catequístic" de paret, amb fulles mensuals, a dos colors i d'un conjunt molt agradable. Al darrera de les fulles hi ha notes catequístes, consells, màximes i exquisides poesies triades amb una delicadesa elogiabile.

Aquest Calendari obrí tres concursos per premiar altres tants treballs de caràcter catequístic.

Felicitam coralment als editors i les desitjam un gran èxit.

—La "Societat Arqueològica Luliana" de Palma de Mallorca dia 30, celebrà al "Hotel Victòria" un dinar commemoratiu del cinquantenari de la fundació reunint-se amb tal motiu una cinquantena d'elements de la intel·lectualitat de Mallorca.

A les moltes adhesions rebudes hi unim la nostra.

—S'ha constituït a la nostra vila la delegació del Centre Autonomista adherit al programa racional del Sr. Cambó en quant a la política espanyola i amb programa propi que publicarem en les nostres columnes en tot lo referent a Mallorca. S'han encarregat de recullir adhesions En Josep Sureda Blanes, En Miquel Morey Femenies i En Llorenç Garcias Font.

—Com a complement de la notícia demogràfica que donarem en el nombre passat hem de fer constar que se referia al moviment parroquial. El Registre civil dona una diferència de 12 en el nombre de neixaments amb igual correspondència en el nombre de morts, el qual se pot deduir que moren a la neixor.

Examinant els coeficients de l'any passat (18'66) se nota una baixa en la natalitat de l'50 per mil, però que no pot satisfer als qui se preocupen del progrés del poble.

En la mortalitat hem baixat notablement del 12'65 de l'any passat a 9'16, si bé amb predomini de les persones d'edat avançada. Ens hem de lamentar una vegada més dels estralls que causa la tuberculossi, malaltia a la qual s'hauria de dedicar una gran atenció per evitar, al manco, la seua propagació.

On el coeficient és alarmant, és en la nupcialitat, 4'83 per mil matrimonis, és un símptome irrefutable de la extensió que va prenguent en la nostra vila un mal qui rossega tota la societat.

—El dia dels Reis, com ja es de consuetut, la Congregació Mariana que tan acertadament dirigeix Mossen Josep Sancho de la Jordana, va representar a la Plassa del Ferrocarril, l'Adoració dels Magos. Apesar del mal temps, cel nuvolat i amb continua amenaça de pluja i un oratjol qui gelava les cares, els espectadors eren innombrables, tot el poble acudí amb la seua peculiar ingenuïtat a veure la popular representació. Tots els actors estaren acertats.

A la Parròquia se celebrà amb tota solemnitat la festa religiosa; el dissapte a vespre una gran comitiva unà a l'estació a esperar els Reis que venien en ferrocarril pel desert estrellat i anaren tots a Completes. A l'on demà se celebrà ofici solemníssim en el qual va predicar Mosen Juan Ginard.

Acaba de sortir

"MISTRAL"

Conferència sobre aquest poeta provençal per

JOSEP SUREDA BLANES

Editada per Tip. Cat. d'Artà

Preu 2 pessetes.

Royal Fruit

Beguda exquisita, elaborada amb extracte de fruites. Provable, és deliciosa.

GASSESES Y SIFONS

Fabricant:

M. MUNTANER FLAQUER

Fàbrica i despaig:

P. DES MARXANDO. Artá

No descuideu de visitar la nostra casa

En ella hi trobareu tot lo necessari per satisfer el gust més refinat.

Se serveixen LUNCHS amb
prontitud i perfecció

GRAN COLMADO L'ESPERANÇA

P. DEL MARXANDO 3.- ARTA

JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agència entre Artá, Palma i Capdepera i heva cada dia.

Serveix amb prontitud i seguretat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Marina 38.
Artá: Palma n.º 3.

Automòvils de Hoguer

DELS GERMANS

SARD (a) Terres

Tenen servici combinat amb el

Ferrocarril

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés punts de Mallorca a preus convenguts.

Carré A. Blanes, n.º 41. } ARTA.

Disponible

NAUMAN

MAQUINAS PARA COSER Y BORDAR

Es la fábrica para dichas máquinas mas grande del continente.
(MARCA ALEMANA)

Depositario esclusivo en ARTA

CAN GANANSI

ALMACENES MATONS

— DR —

RAFAEL FELIU BLANES

C. DE JAIME II NÚM 39 A 149

Palma de Mallorca

Sastrería para Señora y Caballero
Artículos y novedades para vestir de todas clases.

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM
DE RAÇA, GUNIS, COLOMS,
ALIMENTS ESPECIALS PER
POLLS, I Ponedores, INCUBADORS,
ANELLES, PLANS I CONSULTES.

CONSELL - MALLORCA

Rafel Sastre (a) Vergé

PINTOR

Ofereix els seus servicis

Especialitat en automòvils

i carretons

reproduccions i retrats

C. de la Sombra-ARTA

FONDA "LAS PALMERAS"

PLASSA MAJOR, 20 i 21 (PALMA)

NOVA DIRECCIÓ

A CARREC D'EN

Juan Bauzá Pou

Servici esmerat i econòmic—
Menú exquisit i abundant—Ha-
bitacions netes i ventilades.

FABRICA DE FIDEUS

i tota classe de pastes aliment-
tices d'en

NICOLAU CARRIO

Carré de Palma, n.º 48

Preus sens competència.

Panaderia Moderna

DE

JUAN MATEMALES

Diariament elabora: pa, pa-
nets i pastes de totes classes.

BON SERVICI, NETEDAT I

ECONOMIA

Carré del Sol, 2. Artá

AGENCIA DE ARTA A PALMA Y
— VICEVERSA DE —

ANTONI GILI (a) Comuna

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I

ECONOMIA DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

DIRECCIÓ:

Palma -- Banch de S'oli, 24

Artá--Can Comuna Centro

Balear Pensión

TOMÁS SBERT

FAMILIA MALLORQUINA

Habitaciones con vista a la Rambla Monumento a Colón y
Puerto. :—: Mobiliario todo nuevo :—: Trato familiar
Cuarto de baño con agua caliente y fria.

Pensión completa desde 8 ptas. = Para artistas precios
especiales.

José A. Clavé, 3, pral. 1.ª BARCELONA Teléf. 31034

(No equivocarse: junto al monumento a Colón)

Mozo a la llegada de trenes y vapores :—: English Spoken :—: On parle français

Números de los tranvías que pasan junto a BALEAR PENSIÓN: 3, 21,
22, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 49, 52, 53, 54, 57, 58 y 59.